

Heemkunde Boxtel

Nieuwsbrief

Heemkunde Boxtel

oktober 2020

Voorwoord door Henk van Beers.

Soms duizelt het me groen en geel voor de ogen. Elke krant, journaal of gesprek haalt het coronavirus binnen. Daar helpt geen mondkapje aan. Je loopt daarbij de kans dat het virus je niet alleen fysiek maar ook mentaal besmet. Het is als een kettingbrief waaraan je ongewild deelneemt. Heel de wereld is in de ban van het virus. Met man en macht tracht men het virus een halt toe te roepen. Dachten we aan het begin van de zomervakantie dat het ons op redelijke termijn zou lukken, intussen weten we wel beter. De strijd tegen Covid-19 gaat echter onverminderd verder. En ook hier geldt dat wij uit het verleden kunnen leren. Pandemieën zijn immers van alle tijden, zo oud als de mensheid zelf. De Pest, Cholera, Spaanse griep, het houdt niet op. En toch zijn ze overwonnen. Daarom houd ik mij vast aan het aloude gezegde: *"In het land van de hoop, wordt het nooit winter..."* Intussen liggen alle verenigingsactiviteiten stil. Geen lezingen, excursies of andere bijeenkomsten. Spijtig, maar de gezondheid van ons allen gaat boven alles. In afwach-

ting van betere tijden willen wij de band met de leden niet verliezen. Vandaar -opnieuw- deze extra nieuwsbrief, waaraan verschillende leden actief hebben deelgenomen. Ook U krijgt de mogelijkheid een duit in het zakje te doen. Van harte nodig ik U dan ook uit kopij in te leveren voor het aanstaande decembernummer. U kunt dat doen door een briefje of mailtje aan de secretaris. Het adres vindt U op de laatste pagina. Namens het bestuur wens ik U vooral een goede gezondheid en eindig met de woorden van Moeder Theresa: *"Hoop is het beste antidepressivum"*

Esch, van harte welkom...

Op 1 januari gaan Boxtel en Esch samen verder in de gemeente Boxtel. Voor het Bestuur van Heemkunde Boxtel een extra reden om op 8 oktober met Heemkundekring 'De Kleine Meijerij', waartoe Esch behoort, aan tafel te gaan. Het werd een bijzonder constructief gesprek, waarbij het eigene van beide verenigingen tegen het licht werd gehouden. Uitdrukkelijk werd stilgestaan bij overeenkomsten, verschillen en vormen van samenwerking. Beide verenigingen hebben hetzelfde doel, namelijk het bevorderen in brede kring van de belangstelling voor en kennis van eigen streek, volk en gebruiken. Beide trachten dit te bereiken door het onderzoeken, bestuderen en veiligstellen van heemkundig belangrijke zaken, onder andere door het organiseren van excursies, cursussen, lezingen, publicaties en tentoonstellingen. 'De Kleine Meijerij', ontstaan in 1947, heeft als werkgebied Berkel-Enschot, Biezenmortel, Haaren, Helvoirt, Heukelom, Moergestel, Udenhout en Esch. Zij heeft momenteel in Oisterwijk, haar plaats van vestiging, een eigen historisch documentatiecentrum. Een uitstekend verzorgd periodiek, waar leden actief in participeren, verschijnt 4 maal per jaar. Daarnaast beschikt zij over een eigen webpagina: www.dekleinemeijerij.nl De jaarlijkse contributie bedraagt € 30,00. Tijdens het gesprek bleek dat men in het bijzonder zeer onder de indruk was van onze beeldbank.

Helaas wordt de Kring, evenals wij getroffen door het Coronavirus, waardoor verenigingsactiviteiten thans op een laag pitje staan.

Gaandeweg het gesprek werd steeds meer gezocht naar actieve vormen van samenwerking, met behoud van ieders eigen zelfstandigheid. Geen juridisch, organisatorisch samengaan of fusie, maar elkaar weten te vinden op inhoud. Waar de gemeentelijke herindeling in dit gedeelte van Brabant toe leidt, is op dit moment nog koffiedikkijkerij. In dit kader werden ook de verschillende vormen van gemeentelijke subsidiering tegen het licht gehouden. Geconstateerd werd dat die hier en daar nogal verschilt. Hetgeen ook geldt voor de verschillende contacten met gemeentebesturen en de voorwaarden die deze stellen aan de subsidieverlening. Overigens zij opgemerkt, dat de Kring een ANBI gerelateerde instelling is. Tot slot werden mogelijkheden verkend die de inwoners van Esch dichter bij die van Boxtel brengen en omgekeerd. Er lopen ter zake reeds acties, waaronder het tot ontwikkeling brengen van een Canon van Esch en een daaraan gekoppelde expositie bij het MUBO. Met een positief gevoel werd de avond afgesloten met de wens dat we vanaf nu elkaar weten te vinden en dat we elkaar actief op de hoogte blijven houden. Wordt vervolgd...

Het Boxtelse gemeentehuis.

Door Harrie van den Berg

In 1936 wordt het gemeentehuis uit 1843 gesloopt. Op dezelfde plaats komt de nieuwbouw die in 1937 wordt geopend. Deze staat wel een stukje oostwaarts zodat de Rozemarijnstraat voortaan voor het gebouw uitkomt op de Markt, in plaats van er achter. Architect van het nieuwe gemeentehuis is Cornelis (Cor) Roffelsen.

Architect Roffelsen.

Cor Roffelsen (1889-1958) gaat na de lagere school als leerjongen werken bij een timmerman. Door avondstudie en het lopen van stages weet hij zich op te werken. In 1916 wordt hij benoemd tot gemeente-architect en directeur van de gemeentelijke tekenschool in Deurne. In 1924 vestigt hij zich als zelfstandig architect, eerst in Eindhoven en later in 1927 in Helmond. Cor Roffelsen is een fervent aanhanger van de Delftse school.

Delftse school.

In deze stijl ontwerpt Roffelse ook het gemeentehuis van Boxtel. Het is de architectuurstijl waarin het merendeel van de Nederlandse gebouwen in de periode 1920-1955 wordt gebouwd. De Delftse school gaat uit van materialen en bouwvormen zoals die al eeuwen in Nederland worden gebruikt. Kenmerken zijn sobere gevels van baksteen met relatief kleine ramen en hoge met pannen gedekte hellende daken tussen topgevels. Bij het Boxtelse gemeentehuis eindigt de topgevel aan de Marktzijde in een rechthoekige vlak, tuit genaamd. Hiervoor heeft Roffelsen gekozen om het gebouw aan te laten sluiten bij het naastgelegen Gasthuis van Magdalena van der Stappen, dat ook een tuitgevel heeft. De Delftse school houdt van ingetogen architectuur. Woonhuizen moeten eenvoudig zijn, publieke gebouwen, zoals een gemeentehuis mogen monumentaal zijn om hun belangrijke functie te benadrukken. Het monumentale wordt behalve door de afmetingen ook verkregen door op constructief belangrijke punten natuursteen toe te passen. Waarschijnlijk omdat het gemeentehuis tijdens de financiële crisis van de jaren dertig van de vorige eeuw is gebouwd, is hier in plaats van duur natuursteen

gebruik gemaakt van ruw gehakt beton. We zien deze functionele decoraties van beton onder andere terug als aanzetstukken van de boog boven de hoofdingang en de rollagen boven de ramen en als consoles die het balkon dragen.

Katholieke elementen.

Roffelsen is een gelovig katholiek en als je goed kijkt vind je in dit overheidsgebouw katholieke elementen terug. Zo zijn op de vier hoekpunten van de tuit betonblokken aangebracht. Hierdoor krijgt het metselwerk in de tuit de vorm van een kruis. Dit kruis vormt als het ware de bekroning van de topgevel. De ramen in het gebouw zijn uitgevoerd als kloostervensters. Dat zijn vensters die geïnspireerd zijn op vensters zoals die bij middeleeuwse kloosters voorkwamen. Het raam is horizontaal in tweeën gesplitst en is onderverdeeld in kleine ruitjes. De bijbehorende luiken bestrijken alleen de onderste helft van het raam. Bij de middeleeuwse kloosters bestond alleen het bovenste gedeelte van het raam uit kleine ruitjes, het onderste gedeelte was open en kon met het luik worden afgesloten. Het bovenste deel diende voor het licht, het onderste voor de lucht.

Verbouwingen.

Begin jaren 80 blijkt het gemeentehuis te klein. Aanvankelijk wil men het hele gebouw slopen maar na protesten wordt uiteindelijk alleen de achterbouw afgebroken en vervangen door nieuwbouw. Eind jaren negentig moet door het samengaan van Boxtel en Liempde het gemeentehuis opnieuw worden uitgebreid en moet deze nieuwbouw op haar beurt weer plaats maken voor wat er nu staat. Tijdens deze laatste verbouwing wordt ook de mooie nieuwe raadzaal toegevoegd. Deze is ontworpen door de befaamde architect Cees Dam. Gelukkig is tijdens de verbouwingen de aan de Markt gelegen hoofd vleugel in zijn oorspronkelijke vorm gespaard gebleven.

Jou wil ik later wel aan mijn bed.....

Door Hanneke van der Eerden

Met de opkomst van de industrialisatie komt er in de textielindustrie behoefte aan vrouwen als stopster of weefster. Ook de sigarenindustrie heeft vrouwen nodig voor het sorteer en inpakwerk, en de schoenenindustrie zoekt stiksters. Daardoor komt het vakonderwijs voor meisjes rond 1900 op gang in de vorm van industrie- en huishoudscholen. In de dorpen worden de naai- en breischooltjes uitgebreid met kooklessen en huishoudelijke vakken, de voorlopers van de huishoudscholen.

De vrouwenbeweging in Nederland strijdt in die tijd voor uitbreiding van onderwijs, arbeid en kiesrecht voor vrouwen. Behalve toelating voor vrouwen in het hoger onderwijs strijden zij ook voor huishoud- en nijverheids-onderwijs voor meisjes uit de volksklasse. Vorming van jonge vrouwen is veelal ingevuld als voorbereiding op haar toekomstige taak als echtgenote en moeder.

In Noord-Brabant vervullen zustercongregaties een rol bij de ontwikkeling van katholieke huishoudscholen. Een pionier van het eerste uur is zuster Marie Joseph van der Eerden (1883-1968). Deze Boxtelse is de oudste dochter van Alphons van der Eerden en Anna Bussing,

zij runnen een linnenweverij. In 1904 treedt ze toe tot de congregatie van de zusters Franciscanessen te Veghel. Zij stimuleert het Nijverheidsonderwijs enorm, daarin gesteund door de Rijksinspectrice. Aanvankelijk bestaat dit onderwijs uit knip- en naailessen. Om inkomsten te genereren nemen de zusters en hun leerlingen naaiwerk aan voor onder meer Vroom en Dreesman. De naailessen worden al spoedig uitgebreid met was- en kooklessen. Uit dit soort succesvolle ondernemingen ontstaat de huishoudschool. Pas met de Wet op het Nijverheidsonderwijs van 1919 krijgt deze vorm van onderwijs erkenning en overheidssubsidie. Het beeld van dienstbaarheid, kuisheid en moederschap domineert nog lange tijd het katholiek huishoudonderwijs.

In Boxtel op Duinendaal leggen de Zusters JMJ zich bij de start toe op de gezondheidszorg. In 1902 bouwen ze daarnaast een scholencomplex voor bewaarschool en lagere school, in 1932 uitgebreid met MULO en Huishoudschool. Honderden meisjes maken hier juffrouw Cöp als directrice mee. De lessen bestaan voornamelijk uit praktijkonderwijs als koken, wassen, handwerken en kinderverzorging. Bovendien heeft de bisschop als mo-

derator op alle katholieke scholen nog een dikke vinger in de pap. Zo bevatten de schoolreglementen strenge eisen ten aanzien van kleding, waarbij het hele lichaam bedekt moet worden.

Gymnastiekoefeningen worden niet toegestaan. Een priester houdt toezicht op naleving en wordt tevens tot godsdienstleraar benoemd. Naast het formele leerplan worden aan de meisjes zo ook katholieke waarden en

normen doorgegeven.

De school voldoet al lang niet meer aan de eisen van de tijd, als in 1965 de nieuwbouw aan de Jan Kruijsenstraat betrokken wordt. De naam van de school wordt nu Open Hof. Kort daarop komt de Mammoetwet tot stand en dat betekent het definitieve einde van het specifieke meisjesonderwijs. Ook jongens zijn vanaf 1968 welkom op meisjesscholen, evenals meisjes nu voor technisch onderwijs kunnen kiezen. De naam Huishoudschool wordt vervangen door Lager Huishoud en Nijverheids-onderwijs (LHNO) en de beroeps specifieke vakken worden aangevuld met algemeen vormende vakken. Dat leidt in 1986 tot een fusie tussen LHNO Open Hof en LTS Mgr. Bannenbergh. De tijd van de katholieke invloed is voorbij en de school krijgt de naam Den Tijber. Vanaf 2002 is dit VMBO-college gehuisvest aan de Baanderherenweg in Boxtel.

Ooit begon ik als docent op het LHNO, de praktische, beroepsgerichte opleiding voor meisjes. Dienstbaar en met twee rechterhandjes: die wil je later wel aan je bed...

Terugblik op bestuurlijk overleg archeologie op 3 september 2020

Door Gerard Buiks

Na het overleg van 18 februari 2020 hebben we verschillende keren op ambtelijk niveau met de gemeente gesproken. Vertraagd wel, want corona-maatregelen lieten in eerste instantie geen vergaderingen met het ook door ons gewenste aantal personen in gemeentehuis toe. We hadden het vooral over de komende samenwerkingsovereenkomst, het krijgen van archeologische onderzoeken en hoe ging het met onze inbreng bij bestemmingsplannen. Behalve daarover spraken we in het bestuurlijk overleg ook over de gemeenschapsarcheologie Care (samen putten graven), waarvoor gemeente een subsidie wil verstrekken. Een gemeentelijk jurist kijkt nog naar de samenwerkingsovereenkomst. Trouwens in het ambtelijk overleg pleitten wij ervoor om geen extra gemeentelijke regels te stellen om de samenwerking met bouwondernemers min of meer af te dwingen; we moeten het hebben van samenwerking op vrijwillige basis die de boel niet vertraagt, maar wel gebruik maakt van onze kennis in het veld. Gemeente

is blij dat Dik Bol een presentatie voor ambtenaren komt geven over archeologie en archeologische vondsten in Boxtel. Kortom het was een goed overleg, ook al hopen we steeds op het sneller voldoen door de gemeente aan onze wensen. Het volgende overleg zal met een nieuwe wethouder zijn.

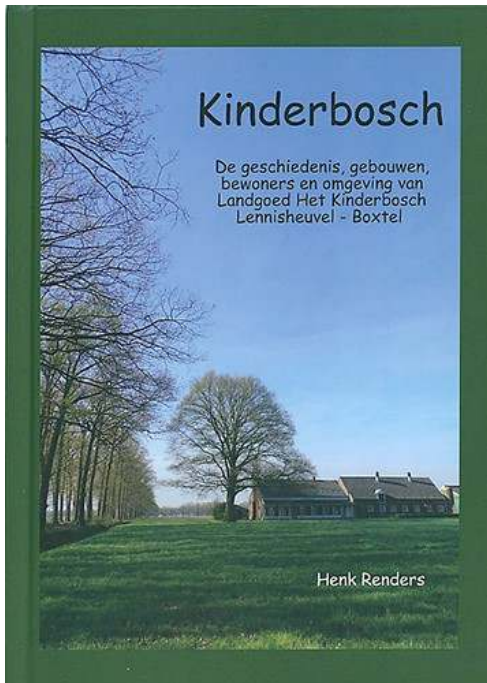
Wie de jeugd heeft heeft de toekomst.

Jade van de Rijdt heeft tijdens de zoekactie van Kek Liempt en Heemkunde Boxtel op 4 oktober een 'stuk ijzer' opgepiept. Foto Rini van Oirschot

Kinderbosch

De geschiedenis, gebouwen, bewoners en omgeving van Landgoed 'Het Kinderbosch' Lennisheuvel—Boxtel

Door Henk Renders

Hoe kom je erbij om een boek te gaan schrijven over het Kinderbosch?

De eigenaren van Jacobushof maakten in 2004 een boerderijterras bij hun boerderij en met de eigenaren kwam de naam van de boerderij ter sprake. Ik kon ze daar veel over vertellen. Mijn vader woonde er immers al vanaf 1920 en als hij vertelde over vroeger, dan was ik een en al oor. Ik ben er dieper in gedoken, o.a. betreffende de vroegere eigenaar van Landgoed Het Kinderbos: Jacob Reuten. Hij was het die de boerderijen in zijn landgoed voorzag van een naam op de gevel.

Iedere keer als ik een ouder iemand in het gebied bezocht, probeerde ik wat meer aan de weet te komen. Daar maakte ik dan notities van, want ik vond het zonde wanneer de geschiedenis van het landgoed zou vervagen. Dikwijls kreeg ik dan de opmerking: "je moet er maar eens een boekje van maken".

Was dat niet een hels karwei om dat allemaal op papier te stellen?

Enkele jaren geleden heb ik mijn assurantiekantoor verkocht. Ik had toen tijd om de verhalen uit te werken en nog een keer in gesprek te gaan met de huidige en oud-bewoners. Ook in de omgeving van het Kinderbos nam ik enkele boerderijen in mijn verhaal mee die een interessante geschiedenis hebben, zoals De Knuistenkoepel. Overal vroeg ik naar oude foto's en zelf nam ik ook veel nieuwe foto's. Veel verzamelde ik ook van internet

en waar ik echt vast liep, kreeg in geweldige steun van enkele leden van Heemkunde Boxtel, te weten Christ van Eekelen, Dik Bol en Wim Veekens.

Hoe heb je het boek ingedeeld?

Het eerste deel van het boek gaat over de vóórgeschiedenis van dit gebied ten zuiden van Lennisheuvel, over de ontginning van het bos- en heidegebied, over de eigenaren van het landgoed, over de bouw van de eerste hoeves en een eeuw geleden de bouw van de meeste overige hoeves. In het tweede deel komen alle gebouwen en - voor zover bekend - de bewoners ter sprake.

Corona

In het voorjaar van 2020 ging het tempo er even uit vanwege de corona, maar nu is het zover. Mijn schoondochter Daisy Renders zorgde voor de layout en Jeroen Overweg, de zoon van mijn burens, voor het drukwerk. Het boek is nu klaar en op 3 oktober gepresenteerd aan vijfenzeventig veelal bewoners en oud-bewoners van het Kinderbos. Zij kregen voorrang, vanwege hun onmisbare bijdrage in de informatieverstrekking.

Eerste boek

Het eerste boek werd, tot ieders verrassing, uitgereikt aan Maarten Roelofs Heyrmans (82), de achterachterkleinzoon van de eigenaar van het landgoed in 1853, die ik na het nodige speurwerk vond in Maastricht.

Ik had het boek al eerder willen presenteren bij

Heemkunde Boxtel, maar corona gooide ook hier roet in het eten.

Daarom doen we het via de nieuwsbrief. Het boek is te koop bij Henk Renders, Annastraat 1, bij Boerderijterras Jacobushof, en bij Ring&Go in de Rechterstraat.

De prijs van het boek bedraagt € 20,00.

Oirschotseweg

Door Christ van Eekelen

Tussen Eindhovenseweg en de gemeentegrens Oirschot

In de volksmond ook wel Oirschotse grindweg genoemd en in Oirschot officieel 'De oude Grindweg'

Het gemeentebestuur van Oirschot verzoekt in 1841 aan Provinciale Staten een straatweg te mogen aanleggen naar Boxtel, die uitkomt op de straatweg van 's Hertogenbosch naar Eindhoven.

Er wordt een route uitgestippeld, die maar gedeeltelijk de dan bestaande zandweg naar Boxtel volgt. Die bestaande weg loopt over Kinderbos, door de Mijlstraat in Lennisheuvel, verder naar de wijk Breukelen en uiteindelijk naar de markt in Boxtel.

Oirschot wil in een bijna rechte lijn langs de "schutskuil", dwars over de toenmalige heide gaan om ter hoogte van herberg van Van der Eerden - nu De Koetsier - aan te sluiten op de grote straatweg. Die route is korter; dus goedkoper. Om aan het nodige geld te komen vraagt ze aan de provincie f 10.000, als tegemoetkoming in de kosten voor de begriening van de aan te leggen provinciale weg. Den Bosch heeft geen behoefte aan 'n provinciale weg. Als Oirschot de weg als een gemeentelijke weg beschouwd, kan men in 1847 rekenen op 'n subsidie tot een bedrag van 1/3 van de kosten. Het Buxtels gemeentebestuur schijnt ondertussen van de snode plannen van Oirschot op de hoogte te zijn, om de weg niet over Lennisheuvel te laten lopen. Buxtel laat Oirschot weten in dat geval niet mee te werken. Het gemeentebestuur van Oirschot op haar beurt wil alleen over Lennisheuvel als Buxtel in dat geval de meerkosten betaalt. In januari 1848 komt Buxtel met een aanbod. Oirschot kan rekenen op 'n tegemoetkoming in de kosten van f 2500 tot f 3.000 als de weg tenminste over Lennisheuvel gaat.

De weg over Lennisheuvel wordt begroot op f 51.500, - en de weg langs de Schutskuil op f 41.700. Geprobeerd wordt alsnog de kosten te drukken. Als ook daar geen

mogelijkheid in zit, hakt Oirschot op 23 augustus 1848 de knoop door en kiest, zonder Buxtel hierin te kennen, voor de weg langs de Schutskuil.

Buxtel voelt zich voor een voldongen feit gesteld en weigert verdere medewerking. Op 9 Maart 1849 wordt het door Buxtel ingestelde beroep bij de Kroon niet ontvankelijk verklaard en kan men verder met de weg. Nu het eenmaal zover is gaat het gemeentebestuur van Buxtel alsnog gedeeltelijk door de knieën, door akkoord te gaan met het onteigenen van de gronden op de Bree-de Heide, maar de portemonnee blijft dicht. De weg wordt dus helemaal eigendom van de gemeente Oirschot. Het werk wordt aangenomen voor f 34.200 door een aannemer uit Den Bosch met de toepasselijke naam: Van der Griendt. In het kort komt het begrinden van een weg hier op neer: Eerst 'n bed van zand, met daarin een sleuf ter breedte van de rijweg. Achtereenvolgens een laag zand, leem, grove grind, fijnere grind, leem, grind, leem en tot slot een 4de grindlaag. Regelmatig moeten tussendoor de lagen aangestampt worden. Er worden drie bekwame dagloners aangesteld om dagelijks de weg na gebruik weer gelijk te maken, behalve op zon- en feestdagen. Na een jaar verplicht onderhoud door de aannemer wordt de weg op 7 mei 1851 officieel opgeleverd. Als in augustus van dat jaar de vergunning afgegeven wordt om tol te heffen kan Oirschot in alle rust de vruchten plukken van haar nieuwe grindweg, heeft men beslist gedacht. Maar het loopt anders. Het wordt meer een lijdensweg. Voor het gemeentebestuur in figuurlijke zin, maar voor de weggebruiker soms letterlijk. Het regent klachten vanuit de provincie. De grindweg van Oirschot naar Buxtel is in 1856 in zodanige slechte toestand dat hij nauwelijks meer op een grindweg lijkt. Oirschot heeft zich gruwelijk verkeken op de onderhoudskosten. Ook Buxtel, door de aanleg van de spoorweg ondertussen in het bezit van een spoorwegstation, laat weer van zich horen. Zij willen medewerking verlenen, als het provinciebestuur bij overname van de weg besluit dat hij alsnog over Lennisheuvel naar het station van Buxtel gaat lopen. Het mag allemaal niet baten en Oirschot blijft met zijn grindweg in de maag zitten, die rond 1860 niet meer als grindweg te herkennen is. Veertig jaar later, in 1900, komen de gemeentebesturen van Oirschot en Buxtel bij elkaar om over de toestand van de weg te praten. Het resultaat is dat Buxtel in april 1901 dat gedeelte van de weg overneemt dat op haar grondgebied ligt. Bij de aanleg van de weg in 1851 wordt op Buxtels grondgebied de berm met beuken beplant. Als dat de beuken zijn die er nu nog staan zijn ze ongeveer 170 jaar oud. Op Oirschots grondgebied staan eiken.

Bron: Heemkundekring De Heerlijkheid Oirschot 1995

Ruim baan voor Klaas en Piet

Door Henk van Beers

Beiden zijn zo oud als de weg naar Kratingen en zo veranderlijk als het weer. Wie de geschiedenis van Sint Nicolaas en zijn Pieten tegen het licht houdt, zal dat ervaren. Hoe je het ook beschouwt, het is door de eeuwen heen altijd een groot feest geweest voor jong en oud. Met nostalgische gevoelens denk ik zelf aan de intocht, aan het bezoek op school, het klaarzetten van de schoentjes en het laten rijden op tafel. Door de eeuwen heen is het feest steeds op andere wijze gevierd. Evenzovele keren wordt de Staffunctionaris en zijn gevolg onderwerp van discussie. Zo ook in onze tijd, nu vooral zijn donkergetinte Pieterman onderwerp van een stevig debat is.

Eerlijk gezegd, weten wij maar bar weinig van beide figuren. Neem Nicolaas. In de toenmalige Turkse havenstad Myra, gelegen ten zuidwesten van Antalya, werkt hij zo rond het jaar 330 als bisschop. Bij mijn recente bezoek

aan de oude Sint Nicolaasbasiliek, word ik getroffen door fraaie mozaïeken en een sarcofaag (stenen doods-kist) waarin resten van Nicolaas worden bewaard. Deze basiliek is eeuwenlang een druk bezocht pelgrimsoord. Wij weten dat Nicolaas op 6 december 350 sterft. Zoals in die tijd gebruikelijk, verspreiden vurige vereerders relikwieën over diverse plaatsen. Onder andere in de Italiaanse havenstad Bari, waar tijdens de kruistochten vele kruisvaarders een pauze inlassen op weg naar het Heilige land. Bari wordt op dat moment bestuurd door Spanjaarden, dus de link naar Spanje is snel gelegd.

Spreekwoordelijk zijn de goede daden die Nicolaas verricht en waardoor hij zelfs heilig verklaard wordt. Rondom zijn persoon ontstaan talloze legendes. Zo gaat hij al op de dag van zijn geboorte, als hij in bad moet, uit eigen beweging rechtop in het badje staan. Bij de dood van zijn ouders wordt hij schatrijk. Hij zoekt een manier om zijn rijkdommen goed te besteden. Eén van zijn buren is ongelukkigerwijs straatarm geworden. Hij ziet nog maar één oplossing om zichzelf en zijn dochters in leven te houden, namelijk deze als prostituées te laten werken. Nicolaas hoort er van en gruwet. Hij wikkelt een klomp goud in een doek en gooit die 's nachts door het raam bij die buurman naar binnen. Vliegenvlug verdwijnt hij. Een vorm van strooien is geboren. Als de buurman de volgende morgen opstaat, vindt hij het goud. Hij dankt de hemel en maakt onmiddellijk alles in orde voor het huwelijk van zijn dochters. Op zekere dag reist Nicolaas naar Palestina om de heilige plaatsen te bezoeken. Met een strakblauwe hemel en kalme zee scheept hij zich in. Tegelijkertijd voorspelt hij dat er noodweer op komst is. Nauwelijks zijn ze de haven uit, of ze raken allemaal in levensgevaar. Hij begint te bidden en ogenblikkelijk klaart de hemel.

Een van de 150 legendes verhaalt over drie arme studenten. Ze komen 's avonds laat aan in Myra en hebben geen geld voor de herberg. Ze hebben gehoord over Nicolaas, maar willen hem zo laat in de avond niet lastigvallen voor een slaapplek. Gelukkig brandt er nog een lichtje bij de plaatselijke slager. Daar vragen ze om wat voedsel en of ze mogen overnachten. *"Geen denken aan"*, schreeuwt de man en gooit de deur potdicht. Zijn hebzuchtige vrouw denkt er anders over. *"Zie je niet dat ze een vette portemonnee bij zich hebben? Vraag ze binnen en als ze slapen, stelen wij het geld."* De slager roept de studenten terug en zijn vrouw trakteert op verrukkelijke pasteitjes. Op het einde van de maaltijd blijven er 10 bakjes met pastei in de kuip over. Als de jongens naar bed gaan en slapen, wil de slager het geld weghalen, maar constateert dat er in de bagage alleen maar boeken zitten. Hevig teleurgesteld besluit het echtpaar om de drie dan maar te slachten en er pasteitjes van te ma-

ken. Zo komen ze toch aan extra inkomsten. En zo gebeurt het. De 3 worden geslacht en de kuip raakt vol pasteitjes. Die nog over zijn van gisteren, leggen ze bovenop. Niemand merkt op de markt wat er 's nachts gebeurd is. Als de bovenste pasteitjes verkocht zijn, staat plots Nicolaas voor de slager en zijn vrouw. *“U hebt nog ander vlees dan varkensvlees,”* zegt hij streng. De vrouw begint te vloeken, maar de slager zelf beeft van angst en bekent wat er is gebeurd. Nicolaas spreekt een gebed uit en plots komen de drie studenten met gevouwen handen uit de kuip. Het nieuws van dit wonder gaat snel door de hele stad en sindsdien is Sint-Nicolaas de beschermer van de jeugd.

Tot voor de reformatie, zo rond 1570 is 6 december een vrije dag. 's Morgens wordt gestart met een mis en daarna vormen de gelovigen een processie, waarbij zij bid-dend en zingend door de stad trekken met in hun midden het beeld van Nicolaas. Het loopt uit op een waar volksfeest met straatartiesten en kraampjes met spelletjes en lekkernijen. De dag ervóór is er een extra marktdag, de laatste voor de winter. Er wordt veel voorraad aangevoerd: warme kleding, maar ook voedsel en snoep, zoals speculaas, taaitaai, marsepein en suikerbeesten. Met het oog op de komende kou moet het voedsel immers extra vet en suikerrijk zijn. *“Al die voorraden komen van de boot van Sinterklaas”*, is de reactie van de ouders. Niet voor niets wordt hij de patroon van de zee- en handelslui. Als kinderen vragen waar Sinterklaas dat allemaal vandaan haalt, antwoordt pa en ma eendrachtig: *“Uit Spanje.”* Spanje is in die tijd immers het land van de zilvervloot, schat en schatrijk. Rijke Spanjaarden hebben vaak een donkergetinte Moor-se knecht in dienst. In de ogen van velen doet Sinterklaas daar dus ook dapper aan mee.

Na de Reformatie eind 16de eeuw wil een aantal burgers af van veel wat in de loop der eeuwen in de katholieke kerk is gegroeid. Men eist versobering. Dus geen beelden, geen kaarsjes, geen heiligen en dus ook geen Sinterklaasfeest meer. Althans niet in het openbaar: binnen huiselijke kring gaat men echter vrolijk verder. Hier belooft Sinterklaas nog steeds de braafsten met speelgoed, marsepein en koek en straft hij de deugnieten met een roe, een instrument wat in die tijd gebruikt wordt voor het reinigen van de schoorsteen. Of men moet de zak in, die hij altijd bij zich heeft vanwege het vele roet. Het moet gezegd, de Sint werkt daarbij alles in zijn eentje af. Pas halverwege de 19de eeuw laat hij zich bijstaan door, wat wij nu noemen, een of meerdere Zwarte Pieten.

Waar deze figuur plotseling vandaan komt is ook al niet duidelijk. *“Hij is afkomstig uit Afrika, die na slaaf te zijn geweest als dank voor zijn vrijlating Sint-Nicolaas is blij-*

ven helpen.” zegt de een. Een ander ziet in hem, vanwege zijn uiterlijk en kleding, een 16de eeuwse Moor-se page. Iemand die helpt bij maaltijden, recepties of bij uitstapjes. In moderner jargon: een regelrechte dienstverlener! Feit is dat de rol van onze Piet met de jaren belangrijker wordt. Steeds vaker gaat hij de opvoedende rol van de bejaarde Sint overnemen. En dat doet hij, vooral in het begin, op tamelijk hardhandige wijze. Mensen van boven de 50 kunnen er over meepraten. Zelf kreeg ik ooit *“spelenderwijs”* een ijzeren prullenbak over mijn hoofd en Piet er maar op drummen.

Met het veranderen van onze pedagogische inzichten, blijft Piet niet achter. Steeds meer wordt hij de soms wat domme, maar altijd vol humor zittende kindervriend en rechterhand van de Sint, die het steeds drukker krijgt met het bedienen van al die kinderwensjes. Het aantal Pieten groeit evenredig met hun invloed. Mede dankzij de vele televisieaandacht evolueert het spel. De intocht, het Sinterklaas-journaal, de ontvangst op het gemeentehuis, of in Boxtel op kasteel Stapelen, wordt door velen hoog geplaatst in de top 10 van aantrekkelijke programma's. En terecht, immers de *“homo-ludens”*, de spelende mens, is niet gebonden aan leeftijd, rijkdom of omvang en iedereen speelt daarbij zijn eigen spel.

Daarom is het jammer, dat met name de laatste jaren dit prachtige spel verstoord wordt door lieden die menen dat zij -en zij alleen- het gelijk aan hun kant hebben. Daardoor vertroebelen zij dit eeuwenoude spel. Maakt het wat uit, of Sinterklaas op een schimmel rijdt, of op een Harley Davidson 'aanmeert' bij het gemeentehuis? Of Piet met pepernoten strooit, of usb-sticks uitdeelt? Of het een man of vrouw is, geel, groen, zwart of wit? Tast het uiterlijk het wezen van dit spel en de figuranten aan? Zelf pleit ik voor het voortbestaan van de essentie van het Sinterklaasfeest, met ruimte voor een invulling anno NU. Met respect voor traditie samen op weg gaan naar een eigentijdse uitwerking. Eenvoudig gezegd: *“Geef ruim baan voor de grote kindervriend en zijn medewerkers. Geef daarbij alle spelers, in de stoet en langs de stoet, volop de ruimte om de show te stelen.”*

Spaaractie Jumbo doet historie herleven

Door Sander van Kasteren,

Boxtel - De spaaractie 'Historisch Boxtel' van Jumbo Boxtel houdt jong en oud bezig. Bij de actie kan gespaard worden voor een album met 343 stickers met historische plekken, mensen en situaties uit Boxtel. Speciaal voor mensen die nog op zoek zijn naar 'dat éne plaatje' organiseert Jumbo Boxtel op zaterdag 17 oktober een ruildag.

Er is in Boxtel inmiddels een levendige ruilhandel ontstaan in de 343 spaarplaatjes van Historisch Boxtel. Klanten die bij de Jumbo boodschappen doen ontvangen voor iedere 10 euro die zij uitgeven vier spaarplaatjes die samen gebundeld kunnen worden in een verzamelboek.

Weken was Heemkunde Boxtel secretaris Christ van Eekelen bezig met het selecteren van de plaatjes. Hij is er dan ook best trots op dat het hem gelukt is een relevante selectie te maken uit het heemkunde-archief dat in totaal ruim 25.000 foto's van ons dorp bevat.

Dat archief bevat een schat aan beelden van Boxtel door de eeuwen heen. Met name de afgelopen 120 jaar zijn dankzij het verzamel- en uitzoekwerk van Heemkunde Boxtel goed in het archief vastgelegd. En daarmee is Van Eekelen blij, want er zijn veel historische plekken verloren gegaan in die tijdspanne.

Hommage

Aan de hand van verschillende thema's, aangeleverd door Jumbo, ging Van Eekelen aan de slag met het maken van de selectie. En daarbij liep de voormalig rechner zo nu en dan tegen verrassingen aan. "Er waren thema's waar we veel te veel

foto's bij hadden, maar ook waarbij ik juist te weinig vond", vertelt hij. "Een voorbeeld van dat laatste is het thema 'burgemeesters van Boxtel', waar ik maar een stuk of vier foto's bij vond. "Dat thema werd ingewisseld voor 'markante Boxtelaren'. Een bijzonder plekje in dat hoofdstuk is weggelegd voor Hans de Visser, zelf tot voor kort ook actief Heemkundelid. De Visser werkte rond de jaarwisseling nog fanatiek mee aan het schrijven en redigeren van teksten voor bij de foto's. De spaaractie stond gepland voor dit voorjaar, maar werd uitgesteld. In de tussentijd overleed De Visser spijtig genoeg aan de gevolgen van een coronabesmetting. Wegens een dubbele foto in het conceptalbum kwam er een plekje vrij voor het te vroeg overleden heemkundelid. Een bijzondere hommage dus".

Eén van de 'hofleveranciers' van foto's voor in de heemkundige collectie was Peter van Eijck. De Lennisheuveelaar beschikte over een grote collectie foto's en ansichtkaarten. Die kwamen boven water toen de moeder van Van Eijck in 2018 op 94-jarige leeftijd overleed. "Haar vader kende een straatfotograaf", vertelt hij. En naast dat die fotograaf zijn materiaal verkocht, bewaarde hij zelf altijd een extra exemplaar. Die kwamen na zijn dood in de handen van de familie Van Eijck. Ook familieleden van Van Eijck komen terug in het historisch verzamelboek van Jumbo. Op één van de 343 foto's prijkt 'tante Cijntje' (blz. 51, nummer 262). Overigens betwist Van Eijck of ze daadwerkelijk familie van hem is.

Bijzondere plekken

In de collectie plaatjes zijn ook bijzondere plekken in Boxtel terug te vinden. Onder meer Kasteel Stapelen, Duinendaal en de historische voorgevel van Sigarenmagazijn Voets. De huidige eigenaresse van het pand, Yasmine Melis-Elfasi, is trots dat haar winkel vereeuwigd is in de historische collectie. "Ik vind dat heel leuk", ver-

telt ze lachend. "Al vind ik het wel jammer dat het een oude foto is hoor! " Ze vermoedt dat de foto (blz. 18, nummer 72) gemaakt is rond 2007, toen haar pand de historische gevel van het sigarenmagazijn nog de Sluitsteen, een tweejaarlijkse prijs uitgeschreven door Monumentencommissie Boxtel won. Daarna volgden echter nog diverse werkzaamheden, zoals onderhoud aan de glas-in-loodramen en een nieuwe luifel. Het sluitstuk moet een renovatie van de gevelstenen vormen. Die werkzaamheden starten op de korte termijn. Van Eekelen stelt dat de foto van de winkel voor rookwaren uit 2009 is. Hij reageert lachend op de 'kritiek' van Yasmine: "Het is natuurlijk wel een historisch album!" Het feit dat er discussie over afbeeldingen ontstaat, maakt duidelijk dat de spaaractie de historie weer doet herleven. Van Eekelen herkent dat.

Sparen voor iedereen

De spaaractie houdt zo alle rangen en standen, jong en oud bezig. Zelf kwam Christ in contact met iemand die al jaren bij een concurrent van Jumbo Boxtel werkt en die toch de plaatjes spaart. Wat heet. "Ze vertelde dat ze als doel had om tien albums vol te krijgen voor de Voedselbank." De teller staat volgens Van Eekelen op dit moment al op acht volle albums. En zo kunnen gebruikers van de voedselhulp straks ook meegenieten van de historische spaaractie.

Wie ook geïnteresseerd raakte in de spaaractie, is de dochter van Christ, Ingebjorg. Ze schat dat ze in een dikke drie weken zo'n driekwart van de 343 plaatjes in haar bezit heeft. "Ik doe alleen maar boodschappen bij Jumbo", lacht ze. Met name de plaatjes van de Heilig Bloedprocessie en schilder Pierre Janssen verzamelt ze graag. De eerste omdat ze als secretaris bij de Heilig Bloedstichting betrokken is, die laatste omdat ze het boek dat haar vader over de schilder schreef redigeerde. "Als ik een schilderij van hem zie, dan herken ik dat meteen", vertelt ze.

Succes

Filiaalmanager Oskar Martens van Jumbo Boxtel is en-

thousiast over de actie. "Negen van de tien spaar- en verzamelacties zijn gericht op de jeugd. Maar dit is voor jong en oud!", vertelt hij. En dat zorgt voor extra aanloop. Niet alleen naar zijn winkel, maar ook naar andere zaken in het winkelcentrum, zo vertellen collega's hem. Martens wijst klanten erop dat het de moeite loont goed te kijken naar de 'spaarversnellers'. Dat zijn veelal houdbare producten waarbij extra plaatjes weggegeven worden. Hoewel het natuurlijk marketingtechnisch handiger is om klanten er niet op te wijzen, ziet Martens liever vrolijke gezichten wegens volle verzamelalbums: "Ik gun iedereen een vol boek." Niet dat Martens overigens te klagen heeft over het succes van de actie. Afspraak was om na afloop, van de spaaractie het restant van de plaatjes via een evenement dat georganiseerd wordt door Heemkunde Boxtel weg te geven. Maar de filiaalmanager wijst erop dat de actie zó storm loopt dat hij wellicht een extra bestelling voor spaarplaatjes moet plaatsen bij het hoofdkantoor in plaats van dat er over blijven. En inmiddels is een behoorlijk deel van de gelimiteerde oplage van 2.750 plakboeken al in omloop.

Ruildag*

Om iedereen de mogelijkheid te geven een compleet spaaralbum te krijgen, organiseert Jumbo Boxtel een ruildag voor de spaarplaatjes. Die wordt in de nu leegstaande winkelruimte in het Winkelcentrum Oosterhof gehouden en zal volledig conform de dan geldende RIVM-richtlijnen gehouden kunnen worden. De ruildag is op zaterdag 17 oktober van 9.00 tot 16.00 uur. Mogelijk worden die tijden nog iets opgerekt om de te verwachten aanloop goed te kunnen spreiden. De spaaractie loopt nog tot en met 27 oktober..

Met toestemming overgenomen uit de MooiBoxtelkrant van woensdag 30 september 2020

* De ruildag heeft inmiddels plaats gevonden, zie blz 12

De donkere kant van succes

Door Christ van Eekelen

Dat de plaatjesactie van supermarkt Jumbo een groot succes is hebben we de afgelopen weken wel kunnen zien. Er wordt wat afgeruild op de sociale media. De ene heeft nog maar een paar plaatjes nodig en een ander nog bijna een heel boek. Er is zelfs een aparte 'ruilplaatjespagina' opgezet op Facebook.

Ook interne Whatsapp groepjes ruilen dat het een lieve lust is. Ik maak dat van dichtbij mee in de interne groep van het bestuur van de Bloedstichting. Er zijn de laatste dagen heel wat plaatjes van eigenaar veranderd.

De spaaractie van Jumbo is een groot succes, vertelt ook manager Oskar Martens. Er is ontzettend veel meer verkocht dan zonder de spaaractie. Daar is het Jumbo natuurlijk ook om begonnen. Ook de winkels in St. Oedenrode en Schijndel, waar de actie ook plaatsvindt in samenwerking met lokale Heemkundeverenigingen, hebben veel hogere omzetcijfers dan normaal. Maar daar steekt Boxtel nog weer eens bovenuit.

Dan kondigt Jumbo een ruildag aan, die op 17 oktober van 09 tot 17 uur plaats zou vinden in het lege winkelpand van Aldi in Oosterhof. Manager Oskar Martens heeft het goed georganiseerd. In het grote leegstaande winkelpand staan een tiental statafels. Op de grond zijn die tafels zigzag door het pand 'verbonden' middels plakstrepen. Een verplichte looprichting dus.

Om niet teveel mensen in de ruimte te krijgen heeft Jumbo een ingenieus systeem opgezet. De bezoeker levert bij de ingang zijn/haar dubbele plaatjes in bij een medewerker van Jumbo. Hiervoor krijgt men een papiertje met daarop het aantal ingeleverde plaatjes. Op

de statafels liggen stapeltjes stickerplaatjes precies op volgorde. Per tafel 35 verschillende plaatjes. Men loopt van tafel 1 via alle andere tafels naar tafel 10 en ondertussen neemt men het aantal stickerplaatjes mee dat men nodig heeft en niet meer dan het aantal op het papiertje. Het is verboden in te halen. Op deze manier zijn er niet teveel mensen binnen en kan voldaan worden aan de anderhalve meter afstand. Iedereen draagt natuurlijk een mondkapje.

Niets aan de hand zou je zeggen.

Helaas. De toeloop is zo groot dat het aantal bezoekers buiten voor de ingang zo hoog oploopt dat de anderhalve meter niet meer in acht genomen wordt. Sommige mensen vinden het te lang duren en staan te mopperen dat het niet opschiet. Om de wachttijd te doden gaat men buiten onderling ruilen en kruipt men bijna op elkaars lip om maar te zien wat de ander te bieden heeft. De groepjes buitenruilers worden steeds groter totdat de politie ingrijpt. De sterke arm legt de ruilactie stil en Jumbo sluit de deur van het oude Aldi-pand. Burgemeester Ronald van Meygaarden overweegt in overleg met de politie om zelfs de winkel van Jumbo te sluiten als de groepjes mensen niet verdwijnen als de politie voor de tweede keer polshoogte gaat nemen. Gemeente Boxtel laat weten dat als de politie bij een derde controle constateert dat men zich niet houdt aan de anderhalve meter afstand er bekeurend opgetreden gaat worden. Dat kost €95 per persoon.

Jumbomanager Oskar Martens beraadt zich op een andere vorm van plaatjes ruilen.

Er zal in ieder geval geen enkel plaatje in de klikeo verdwijnen. Als er na de actie, met wel of geen andere ruilmanier, nog plaatjes over zijn, gaan die allemaal naar Heemkunde Boxtel.

Heemkunde zal ook nader bekijken hoe we de overgebleven plaatjes bij onze heemkundeleden kunnen krijgen. Hoe we dat gaan doen is nu nog niet bekend. Misschien wachten we wel totdat corona verleden tijd is. Heemkunde heeft ook nog een groot aantal lege boeken. Als u daar behoefte aan heeft kunt u contact opnemen met de secretaris. Succes met een donker randje dus.

Lees op pagina 10 en 11 in deze nieuwsbrief over het succes van de Jumboactie.

Familie Van Dam schenkt vier schilderijen van Pierre Janssen aan Heemkunde Boxtel

Door Christ van Eekelen

Lange tijd, woonde de familie Theodorus van Dam naast de kunstschilder Pierre Janssen, in de Prins Hendrikstraat, voorheen De Ossenpad genoemd. Dochter Clasina Maria was bevriend met de dochters van Pierre Janssen. Dochter Clasina, die Jos genoemd werd, was ongeveer even oud als Truus en Jo Janssen. Drie zussen van Jos waren al op jonge leeftijd overleden (6, 19 en 21 jaar). In december 1999 vertelde juffrouw Van Dam -ze is heel haar leven vrijgezel gebleven- aan pater Hans de Visser, dat zij vaak met de dochters en Pierre Janssen, op de fiets naar een locatie gingen, omdat vader Janssen dan ging schilderen. Pierre Janssen nam altijd de fiets als hij wilde schilderen. Vóór op de fiets had hij een pakken-drager, waarop hij zijn schildersezels legde. Zijn dochters moesten ook mee op de fiets. "Terwijl Pierre een schets van iets maakte, speelden wij in zijn nabijheid", vertelt juffrouw Van Dam. "Pierre was een rustige, stille man; een echte heer. Hij bemoeide zich niet zozeer met de opvoeding van zijn kinderen. Moe Janssen was daarentegen een echte zakenvrouw. Zij was een knappe verschijning. Zo wilde zij eens, dat een schilderij werd overgeschilderd, omdat zij het niet goed genoeg vond. Pierre was een beroepsschilder, hij had geen ander beroep. Zijn atelier was achter zijn huis. Daar werkte hij zijn schetsen verder uit tot schilderijen." Juffrouw Van Dam bezat een groot aantal schilderijen. Met het verzamelen waren haar ouders al begonnen. Alle werken die ze had, waren haar even dierbaar. "Ik vind de wolkenpartijen op de schilderijen van Pierre Janssen veel mooier dan die van Vincent van Gogh. Dat zal ik maar niet hardop zeggen", vertelde ze Hans de Visser.

Pioenrozen

Toen tante Jos, zoals ze door neven en nichten werd genoemd, in 1944 op de Bosscheweg woonde, plukte ze een bos pioenrozen uit haar tuin en ging daar mee naar Pierre Janssen. Janssen schilderde daar een prachtig bloemstilleven van, dat weer terug ging naar tante Jos. Ze had aan de muur van de woonkamer een schilderij hangen, met daarop afgebeeld de Markt met het Mannen Gasthuis en het Vrouwen Gasthuis. Er staan twee personen bij een pomp. Juffrouw Van Dam zei, dat die pomp daar in werkelijkheid niet stond, maar aan de andere kant van de Markt. Het is dit schilderij dat haar bidprentje sierde, nadat zij op 23 augustus 2008, op 98-jarige leeftijd, in Boxtel overleed.

Schenking

De meer dan twintig schilderijen uit haar nalatenschap werden verdeeld onder neven en nichten, verspreid over heel Nederland en werden in 2011 allemaal gefotografeerd.

Nu, in oktober 2020, schenken twee nichtjes van Jos van Dam in totaal vier schilderijen aan Heemkunde Boxtel, die opgehaald werden in Amstelveen.

Op diezelfde dag zijn de schilderijen door Heemkunde Boxtel geschonken aan het Museum Boxtel. Het is nu het Buxtelse museum dat de grootste collectie schilderijen van Pierre Janssen in haar bezit heeft.

13 september 2020 Open Monumentendag

Door Fons van Heesch

Bea Schoenmakers (voorzitter Monumentencommissie), Harry van den Berg en Fons van Heesch (Heemkunde Boxtel) vormen met z'n drietjes de stuurgroep die de Open Monumentendagen invulling geven, altijd met een thema wat landelijk bepaald is. Op 22 mei zijn we gestart met een korte vergadering, het thema 'Leermonument' moest het worden.

*Leermonument: een gedenkplaats waar men lering uit kan trekken, bv de verzetsplaats in de Kampina.

*Leermonument: een schoolgebouw waar jarenlang lesgegeven is en wat voor velen ook toekomstbepalend geweest is.

De stuurgroep nam het tweede Leermonument als rode draad en vertaalde Leermonument in Monument van Leren, en dus kwamen we al heel snel uit bij het prachtige gebouw van de vroegere HBS, het huidige JRL. De eerste plannen waren om er een rondleiding te laten verzorgen door een architect die de verschillende bouwstijlen mooi uit kon leggen en die bij velen de ogen bij het zien zouden openen. We hadden dus een thema, we hadden een gebouw, en Bea Schoenmakers kende een architect en die ging zij polsen of hij er iets voor voelde. De volgende vergadering was 3 augustus, en vanwege een heel klein geniepig virusje hadden we gehoord dat we beter meteen konden stoppen met de voorbereiding van de open Monumentendag 2020. Het zag er naar uit dat alle evenementen afgelast gingen worden om verdere verspreiding te voorkomen. Stoppen? En dan dus geen Open Monumentendag 2020? Dat paste ons niet. En na even brainstormen zijn we onze pijlen gaan richten op het maken een virtuele open Monumentendag. En zo geschiede. Architect Harrie van Helmond wilde de rondleidingen wel voor zijn rekening nemen, dus ging Bea Schoenmakers met hem in gesprek over ons voorstel 'virtueel', met foto's van accenten van de school, die

dan ook meteen door Harrie van Helmond uitgelegd en uitgediept konden gaan worden. Ook daar ging hij in mee. Onze hoffotograaf Rini van Oirschot werd gebeld, en na een paar minuten uitleg stemde hij ook in om de foto's te maken, en dus hebben we Harrie de architect met Rini de fotograaf verbonden en samen zijn ze een aantal dagen zoet geweest in het schitterende gebouw waar nu het JRL zit.

Ondertussen bleef ook ons stuurgroeplid Harry van de Berg nadenken, en omdat hij al vele jaren VVV-rondleidingen in Boxtel verzorgt kwam hij met het voorstel om een virtuele rondleiding te maken langs gebouwen die uit de wederopbouwperiode stammen. Hij zette een mooie route op papier, aangevuld met foto's van de betreffende gebouwen of woningen, en maakte het compleet met een mooie duidelijke plattegrond. Op zondag 13 september hebben we vervolgens twee voorstellingen gehad in het MUBO. Beide voorstellingen waren in korte tijd uitverkocht, en aan de reacties achteraf te horen hadden ze er allemaal van genoten.

Foto's Rini van Oirschot

Corona gooit ook roet in het eten van erfgoedonderwijs in Boxtel

Door Hans van Liempt

Corona gooit ook roet in het eten van erfgoedonderwijs in Boxtel - deel 3 (slot)

Films op de website van Heemkunde Boxtel geven een beeld van het project

In de mei-editie van de Heemkunde-Nieuwsbrief heeft u kunnen lezen hoe het educatief erfgoedproject over onze Petrusbasiliek is ontstaan en in de praktijk verloopt. In deel 2 werd inhoudelijk ingegaan op het bijzondere van dit Boxtels erfgoedproject dat twee jaar geleden de Knippenbergprijs kreeg toegekend. Het beoogt primair de belangstelling en het inzicht over het historische belang van de basiliek op een aansprekende manier zichtbaar te maken voor leerlingen van de bovenbouw van het basisonderwijs en onderbouw van het voortgezet onderwijs.

In deel 3 leest u over enige 'producten' die het project opgeleverd heeft.

Het zou hier te ver gaan om het gehele project te beschrijven. Hieronder vindt u een viertal titels met beknopte beschrijving van films die in het kader van dit project zijn gemaakt. Zie hiervoor www.heemkundeboxtel.nl/onderwijs/petrusbasiliek-2/film-2).

*'De Sint Petrus - basiliek met een kleurrijk verleden' (16:18 min.). Deze bijzondere film is de kern van het gehele didactische concept en wordt ingezet als start van de lessenserie.

* Eigentijds leren over cultureel erfgoed (9:18 min.). "Cultuurhistorisch onderwijs wordt hier prachtig ingevuld met de eigen omgeving als uitgangspunt", zegt Marieke Zeeman. Met haar collega Annemiek de Regt heeft zij het format ontwikkeld en uitgewerkt met als hoofdthema 'Alles is gemaakt'. "Het uitwisselen van ervaringen

en wat je ziet bij het betekenis geven rondom erfgoed is essentieel. Zo weet je welke verhalen bij het erfgoed horen. Hoe je er zelf tegen aan kijkt en wat de mening van een ander is. Dat je respect kunt tonen." Anne-marie vult aan met te verwijzen naar de overdraagbaarheid van het format van dit project naar andere erfgoedinstellingen, ook in andere gemeenten.

* 'The making of 'De Sint Petrus (58:03 min.). Deze film vertelt de totstandkoming van de film 'De Sint Petrus - basiliek met een kleurrijk verleden.' Het geeft een beeld van de makers: acteurs, regisseur, scriptgirl, camera- en geluidsmensen, de 3 D animator, de editor en fotograaf, de floormanager etc.

* Groep 7 bezoekt de Sint-Petrusbasiliek (10 min.). Zoals eerder beschreven hebben leerlingen van groep 7 van de Amaliaschool in februari 2019 onder leiding van juf Michelle Wingens als eerste klas van de Boxtelse basisscholen het project 'uitgeprobeerd'. Na afloop van het onderzoek in de Petrusbasiliek waren de leerlingen zo enthousiast dat ze ook de kerktoeren van binnen wilden bekijken. Op 21 juni 2019 is hun wens verhoord. Zo is er spontaan een vervolg ontstaan van het project: *de bouw van de toren, het carillon en het kerkorgel*. Hulpkoster Fons van Heesch en beiaardier en organist Tommy van Doorn waren hier de deskundigen.

Gratis lesmateriaal

Op de website van Heemkunde Boxtel zijn verder (gratis) beschikbaar voor onderwijsgebruik: foto's, het lesmateriaal, een voorbeeld van verdiepingsstof en een beknopte handleiding voor de leerkracht.

De toekomst

Het verloop van de coronacrisis zal uit moeten wijzen of en wanneer we verder kunnen gaan met de implementatie in het Boxtels basis- en voortgezet onderwijs. Inmiddels heeft een nieuwe deskundige zijn medewerking toegezegd op het gebied van beeldhouwen en letterhakken.

Knippenbergprijs van Brabants Heem

Zeventien aanmeldingen Knippenbergprijs 2020

Voor de Knippenbergprijs 2020 zijn 17 aanmeldingen binnengekomen. De projecten zijn verdeeld over de hele provincie Brabant. De jury nomineert uit de 17 aanmeldingen drie inzendingen. De drie genomineerden presenteren hun project op de dag van de prijsuitreiking. Die is op zaterdag 14 november in Boxtel.

De jury wordt gevormd door Judith Toebast van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed, Fiona Zachariasse, directeur van Natuurmuseum Brabant in Tilburg en Frans Kapteijns, oud-boswachter van Natuurmonumenten.

Welke bijzondere activiteiten of projecten zijn ondernomen of recent afgerond om cultuurhistorisch en landschappelijk Groen Erfgoed in Brabant te behouden en te herstellen? Welke rol spelen vrijwilligers en jongeren daarbij om het (cultuur)landschap voor de toekomst zeker te stellen? Het waren de vragen die in de aanmeldingen aan de orde komen. Heemkundekringen, erfgoedinstellingen, natuur- en landschapsorganisaties, natuurmusea, IVN- en milieuorganisaties konden zich aanmelden en daar is in alle geledingen gebruik van gemaakt. Belangrijk punt daarbij is dat de ingediende projecten (grotendeels) zijn afgerond. Of het nu projecten of personen zijn die worden voorgedragen, in beide gevallen moet er een relatie bestaan tot de visie die Willy Knippenberg (1910-2005) had op de wijze waarop regionale geschiedbeoefening vorm moet krijgen. Essentie van zijn visie was dat alles met elkaar in verband staat.

Winnaar 2018: heemkunde Boxtel

Heemkunde Boxtel heeft met haar project over de basiliek van Sint Petrus uit die plaats gezorgd voor “een ijzersterke combinatie van kwaliteit en een brede uitstraling voor volksdevotie” Dat zei juryvoorzitter Theo Cuijpers bij de uitreiking van de tweejaarlijkse Knippenbergprijs, zaterdag 17 november 2018 in Oisterwijk. Volksdevotie was dat jaar het thema voor de Knippenbergprijs. De bekendmaking van de winnaar gebeurde aan het eind van een drukbezochte bijeenkomst in

het oude gemeentehuis van Oisterwijk. De drie genomineerden voor de prijs van 2018 presenteerden zich met passie en enthousiasme. Behalve Heemkunde Boxtel waren dat de stichting pelgrimshoeve Kafarnaüm uit Vessem en heemkundekring Onsenoort met het restauratieproject van de kruisweg in de kerk van Haarsteeg. Een record aantal aan inschrijvingen voor de prijs van dit jaar: 19, dat is bijna het dubbele van voorgaande jaren. De jury bestaat uit Evelyne Verheggen, erfgoeddeskundige en cultuurhistorica voor religieus erfgoed, uit Wouter Prins, conservator van het Museum voor Religieuze Kunst in Uden en uit Hans Krabbendam, historicus en directeur van het KDC, Katholiek Documentatie Centrum aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Theo Cuijpers is als onafhankelijke voorzitter lid van de jury.

Eigentijds

De winnende Buxtels heemkundekring koos een zeer eigentijdse vorm, een film over de Buxtelse Petrusbasiliek die ook op ander plaatsen kan worden gerealiseerd. “In dit tijdperk waarin naast tekst het beeld steeds belangrijker wordt heeft deze heemkundekring een bijzonder ambitieus project neergezet. Een vorm die ongeken- de mogelijkheden heeft voor erfgoededucatie op allerlei niveaus. Ingewikkelde zaken over bouwstijlen en religieuze traditie worden voor leerlingen op een toegankelijke manier uitgelegd. Bij dit project worden ook veel vrijwilligers met eigen expertise ingeschakeld.” Het is volgens de juryvoorzitter prijzenswaardig dat een heemkundekring zo haar grenzen verlegt en met relatief weinig middelen een professionele film van formaat heeft gemaakt. “Boxtel kan daarin een voorbeeld zijn voor andere steden en dorpen met belangrijk religieus erfgoed”, aldus Cuijpers.

Helaas Op maandagavond 19 oktober besloot Brabants Heem om de uitreiking voorlopig uit te stellen. De RIVM maatregelen staan niet toe meer dan 30 personen toe te laten, terwijl op 80 gerekend werd.

Fatimakapelletje in de Prins Hendrikstraat

Door Fons van Heesch

6 oktober jl. was de dag dat de Nationale Coronaherdenking gehouden werd, en om dat ook in Boxtel een plaatsje te kunnen geven kwam Miriam van Breugel, eigenaresse van de winkel Mijn Herdenking, met het idee om ook iets te organiseren. Het Kapelletje in de Prins Hendrikstraat leek haar een mooie locatie om iets blijvends te hebben, een plaatsje om de nabestaanden, van hun in Boxtel overleden dierbaren, te kunnen gedenken.

Het idee is verder uitgerold, ze ging in gesprek met Mevrouw Bol, zij verzorgt het kapelletje al 20 jaar, met Erik ter Heide, projectleider openbare ruimte van de Gemeente Boxtel, en met het Wijkplatform Centrum-Breukelen en deze 3 partijen hebben het idee van Miriam omarmd en mede ingevuld.

Er zijn 2 plaquettes aangebracht, een kleintje met een stukje tekst ter nagedachtenis, en een wat grotere waar een stukje geschiedenis over het ontstaan van het ka-

pelletje, toen al een toonbeeld van verbinden.

Omdat het kapelletje door de jaren heen veel bezoek gehad heeft van vandalen die alleen op vernielzucht uit-waren is het hek altijd gesloten, maar veel bezoekers brengen zelf een kaarsje mee en zetten dat op de drempel onder het hek. Mevrouw Bol zet ze aansluitend op vele momenten tijdens de dag netjes op het tafeltje en steekt ze dan meteen aan.

Ook het kaarsje wat ik er neergezet heb ter nagedachtenis van Pater Hans de Visser heeft alle branduren mooi volgemaakt..

Historie devotiekapel

Kort na het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog heeft het plaatselijk Stationskwartier blootgestaan aan ernstige vernielingen en gevaren. Denk aan de bezetting van Boxtel door het Duitse leger en vlak voor de bevrijding van de gemeente door de geallieerde troepen. Dit met een grote kans op veel doden en gewonden door bombardementen en granaatvuur. Maar ook door het opblazen van spoorlijnen en spoorbruggen. In het laatste half jaar van de bezetting vonden in Boxtel meerdere keren beschietingen plaats van passerende militaire personen- en goederentreinen door vliegtuigen van het geallieerde leger. Mensen die in de buurt woonden liepen hierdoor het risico dat hun huizen of zij zelf geraakt werden. Vooral oktober 1944 was een spannende periode. Voor de bewoners van het Stationskwartier een periode die nog lang in het geheugen gegrift staat.

Het bidden van het rozenhoedje

De maand oktober is toen extra benut voor het bidden van het rozenhoedje. Voor de katholieken geldt dit als toewijding aan Maria als Koningin van de Rozenkrans. Het bidden gebeurde in vele gezinnen los van elkaar, maar ook door veel families samen. Het rozenhoedje klonk vaak tijdens het veel voorkomende en noodzakelijke verblijf in de schuilkelders. Dat deden ook de bewoners bij deze kapel van de zuidoostelijk van het station gelegen woonwijk. Deze heette in de volksmond De Jordaan.

Een bijzondere belofte aan Maria bij de overlevering

Uit de overlevering is bekend dat bewoners, die zich ernstig bedreigd voelden, aan Maria een heel bijzondere belofte hebben gedaan. "Als de bevrijding komt zonder rampzalige gevolgen voor deze wijk, dan wordt er zo spoedig mogelijk in deze buurt of dichtbij een kapelletje gebouwd." Dit uit dank voor de vaak gevraagde en uiteindelijk gekregen bescherming van Maria.

Bouw kapelletje in mei 1951

In mei 1951 werd de wijk uitgebreid met nieuwbouwwoningen. Dit gebeurde in het zuidelijke deel van de Van Coothstraat en op een daaraan grenzend braakliggend terrein aan de Prins Hendrikstraat. Het schiep de gelegenheid om en passant de 'oorlogsbelofte aan Maria' in te lossen. Het Mariakapelletje kwam er dankzij een grote mate van zelfwerkzaamheid door de bewoners van deze wijk. Dit gebouwtje staat er nu nog.

Het kapelletje wordt geheel verzorgd en onderhouden door vrijwilligers uit de buurt van deze wijk.

Tekst van plaquette

Als iedere stem telt

Door Henk van Beers

Het is weer zover. Woensdag 18 november mogen we het rode potlood weer hanteren en het hokje van onze voorkeur inkleuren. Dit keer voor de nieuwe gemeenteraad van Boxtel, inclusief Esch. Voor sommigen onder ons betekent dit het hoogfeest van de democratie; anderen geloven het wel. *'Of je nou door de hond of de kat gebeten wordt, wat maakt het uit, gebeten word je toch...'* Met als gevolg dat ze thuisblijven en het opkomstpercentage verder zakt. Wij, liefhebbers van historie weten, dat stemmen geen vanzelfsprekendheid is. Daar is heel wat aan vooraf gegaan.

Na de Franse overheersing splitst Koning Willem I de volksvertegenwoordiging in twee Kamers. De leden van de Tweede Kamer worden niet rechtstreeks gekozen, maar 'getrapt' door de leden van de provincie. Je kunt het vergelijken met de verkiezingen in de USA, die dit jaar op 3 november plaatsvinden. De koning geeft zichzelf het recht om de leden van de Eerste Kamer voor het leven te benoemen. Het 'gewone' volk heeft totaal niets in te brengen. Na de Grondwetwijziging van 1848 mogen enkel welgestelde mannen stemmen. Negen van de tien mannen moeten hun mond houden en braaf pootjes geven. Vanaf 1887 krijgen alle volwassen mannen stemrecht, maar ze moeten wel kunnen aantonen dat zij beschikken over *'kenteekenen van geschiktheid en maatschappelijke welstand'*. Het betekent dat ze moeten kunnen lezen en schrijven en niet van de armenzorg afhankelijk zijn. Twee op de drie mannen mogen nu stemmen. Vrouwen behouden hun enige en eeuwenoude recht: het aanrecht. Met andere woorden: ze hebben helemaal niets te vertellen. In 1883 probeert Aletta Jacobs, die naar haar mening genoeg belasting betaalt, op de kieslijst in Amsterdam te komen. De Hoge Raad wijst haar verzoek af, omdat *'Nederlander en ingezetene alleen slaat op de mannen, anders ware dit afzonderlijk vermeld'*. Zij laat het er niet bij zitten en richt met Wilhelmina Drucker in 1894 de *'Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht'* op.

De echte democratie is nog heel ver van huis. De liberale, katholieke, protestantse en conservatieve Kamerleden hebben allemaal dezelfde gegoede achtergrond en verschillen onderling nauwelijks van mening. Arbeiders hebben al helemaal geen rechten, want *'zonder bezit is een man niet zelfstandig en kan hij ook geen zelfstandige beslissingen nemen'*, aldus de liberalen. De strijd om het kiesrecht duurt lang en is bij tijd en wijle hevig. Verschillende politieke partijen blijven mordicus tegen stemrecht voor vrouwen. Om dat te veranderen moet ook de Grondwet gewijzigd worden, maar een meerderheid daartoe is voorlopig een brug te ver. Het

wordt een zaak van heel lange adem. En het zit de democratie niet mee. Verschillende keren valt het kabinet en dan, als er eindelijk zicht op een doorbraak komt, strooit de Eerste Wereldoorlog roet in het eten. *'We hebben nu wel wat beters te doen'* is het flauwe excuus. Toch keert het tij. Mede onder invloed van de socialisten komt er in 1917 algemeen kiesrecht voor alle mannen en passief kiesrecht voor vrouwen. Vrouwen kunnen wel gekozen worden, maar mogen zelf niet stemmen. Logisch, dat zij dat niet pikken. Zij wensen actief stemrecht en gaan de straat op om dat duidelijk te maken, *'Wij zijn geen tweederangsburgers!'*

Uiteindelijk leidt dat in 1919 tot een voorstel tot grondwetwijziging waarin vrouwen het actief kiesrecht krijgen. Dat gebeurt in 1922 en vanaf nu kan het volk in volle breedte het bestuur van het land, de provincie en de gemeente beïnvloeden. In 1972 wordt de leeftijd waarop Nederlanders mogen stemmen van 25 stapsgewijs verlaagd naar 18 jaar. En in 1983 gaat de leeftijd om gekozen te worden van 30 naar 18 jaar. Ons land kende een opkomstplicht, je moet stemmen, anders loop je tegen een vette boete aan. Sinds die plicht in 1970 wordt afgeschaft, blijven steeds meer mensen weg en zakken de opkomstpercentages. Onbegrijpelijk en jammer, omdat iedere stem telt.

Einde zwerversbestaan biljartvereniging 't Ivoor

Door Theodoor van Leeuwen

Twee jaar geleden kwam ik bij toeval bij 't Ivoor terecht en werd lid. Biljarten: wat een leuke sport! En 't Ivoor is een bijzondere vereniging. We beschikken over een eigen biljarthuis. Onze leden biljarten als ze willen. Met liefst 9 tafels is er alle kans dat je meteen aan de bal bent als je komt. Van 7.00 uur 's morgens tot middernacht kan elke dag gespeeld worden. En dat voor een tientje per maand... Alle spelsoorten zijn mogelijk, zoals libre, bandstoten en het kaderspel voor de fijnproevers. Driebanden kan zowel op 'kleine' tafels als op grotere matchtafels, waarvan er twee staan. De vereniging telt 125 leden met een gemiddelde leeftijd van 70 jaar. Er zijn 10 leden onder de 50, en het jongste lid is pas negen. 't Ivoor is een van de grootste biljartclubs van Nederland. Er zijn zo'n 25 teams gevormd die zowel binnen het district Den Bosch als landelijk wedstrijden spelen. Van amateur tot prof, bij 't Ivoor spelen we sportief en met plezier! Recent is besloten in de strijd tegen eenzaamheid bij ouderen aan te haken bij de landelijke campagne 'Tijd voor Krijt' en zullen we op speciale momenten ons biljarthuis hiervoor beschikbaar stellen.

Jubileum

Dit jaar 50 jaar geleden is 't Ivoor opgericht. Door de bizarre periode waarin we ons mondiaal bevinden, is het niet mogelijk het jubileumjaar uitbundig te vieren. Er wordt wel gewerkt aan een jubileumboek over de geschiedenis van onze biljartvereniging. Verwachte publicatiedatum is ergens medio 2021. En 't Ivoor organiseert in samenwerking met de KNBB een landelijk symposium over betekenis en toekomst van de biljartsport.

Clubavond

In 1970 in café/restaurant Van de Wetering in het centrum van Boxtel (nu restaurant Di Piu) besluit een clubje vaste klanten 't Ivoor op te richten. Ad Habraken (voormalig architect) was een van de oprichters en is nu erelid. Wekelijks op donderdagavond werd een partijtje biljart gespeeld. Die donderdagavond is altijd 'heilig' gebleven en heet tot de dag van vandaag onze 'clubavond'.

Zwervend bestaan

Tijdens de eerste jaren werd 't Ivoor lid van de lokale Buxtelse Biljart Bond. Maar na enkele jaren is besloten over te stappen naar de landelijke bond KNBB. Aanleiding waren de verbeterde prestaties en de komst van een groep kaderspelers. Ooit wisten die zelfs de nationale beker te veroveren. 't Ivoor floreerde een aantal jaren, zowel qua leden als prestaties. Er waren zelfs en-

kele nationale kampioenen. Vrij kort na de viering van het 25 jaar bestaan in 1995 vertrekt de club naar de manege in Lennisheuvel. Die locatie is er zelfs speciaal voor verbouwd, waarvoor nog even tijdelijke onderdak werd gevonden bij café De Trol in Lennisheuvel. Op 9 februari 1998 is door toenmalig burgemeester Jan van Homelen de nieuwe accommodatie geopend.

Helaas ging het met de manege niet goed en moest de vereniging na 5 jaar weer verhuizen. Het leegstaande gebouw van de Gezondheidsdienst voor Dieren bood kansen. Als antikraakhuurder heeft 't Ivoor van januari 2004 t/m september 2011 in een voormalig laboratorium met 4 gewone en 2 grote tafels vele toernooien georganiseerd. De vereniging groeide door tot zo'n 60 leden. Toen dit gebouw werd gesloopt kon de vereniging gelukkig terug naar de inmiddels leegstaande manege in Lennisheuvel. Weer antikraak... De club verloor echter door alle onzekerheden bijna alle betere spelers. Daardoor ging de mooie symbiose tussen recreatiebiljarters en topsporters verloren. De club had inmiddels behoorlijk gespaard om een eigen accommodatie te kunnen bemachtigen. Helaas mislukten alle pogingen van het bestuur bij het Buxtelse gemeentebestuur 'iets los te peuteren'. Ook concrete plannen zelf te bouwen - in samenwerking met andere sportverenigingen - kwamen telkens in de ijskast terecht.

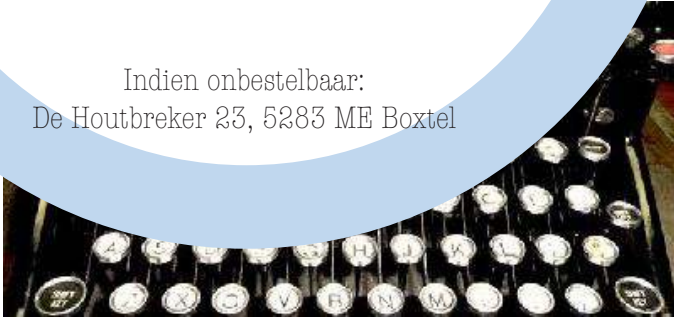
Groei

In 2014 kwam er ruimte vrij, die de opgeheven rolhockey- en rollerskateclub aan De Voetboog op sportpark Munsel achterliet. Die plek kreeg onze vereniging! Een flink aantal leden ging voortvarend aan de slag om het huidige biljarthuis te realiseren. Zo'n eigen ruimte, die niet aan een horecaonderneming is gekoppeld, is van groot belang. Zeker voor een club als 't Ivoor: vol ambities. De club maakt een spectaculaire groeispurt naar inmiddels zo'n 125 leden. Dat dat ook groeipijnen oplevert wordt voor lief genomen, want die gaan na verloop van tijd weer voorbij.

(dank aan bron: Don van der Wiel, een van de vijf oudvoorzitters van 't Ivoor)

Indien onbestelbaar:
De Houtbreker 23, 5283 ME Boxtel

U wilt een stukje schrijven!

U mag zelf ook kopij aanleveren voor een van de volgende nieuwsbrieven. Lever uw tekst aan als Word-bestand en voeg daar eventuele foto's bij.

Colofon

WEBSITE: www.heemkundeboxtel.nl

BEELDBANK: www.beeldbankboxtel.nl

FACEBOOK: www.facebook.com/heemkundeboxtel

VOORZITTER:

Henk van Beers

PENNINGMEESTER:

Nellie van den Brandt-Boselie

E-mail: penningmeester@heemkundeboxtel.nl

Rek.nr.: NL79 RABO 0128712880 t.n.v. Heemkundekring Boxtel

SECRETARIS EN LEDENADMINISTRATIE:

Christ van Eekelen

De Houtbreker 23

5283 ME Boxtel

Telefoon: 0411-675818

E-mail: secretaris@heemkundeboxtel.nl

REDACTIE:

Christ van Eekelen

Hanneke van der Eerden

E-mail: redactie@heemkundeboxtel.nl

Uit de Beeldbank

www.beeldbankboxtel.nl wordt veelal gevuld met foto's die Heemkunde Baxtel aangeboden krijgt van mensen die de beeldbank een warm hart toedragen. Vaak worden er foto's naar de Heemkamer gebracht. Begin oktober kwam Charlotte Heesen met een album waarin 50 foto's zaten geplakt uit 1968. In dat jaar vierden de Gildenbondsharmonie en de Baxtel's Harmonie hun zestigjarig jubileum. Ze werden beide in 1908 opgericht. Dat jubileum werd gevierd met een grootse optocht door Baxtel. De moeder van Charlotte, mevrouw L. Heesen-Van Loon, maakte de foto's. Waarschijnlijk omdat haar man, Dick Heesen, in dat jaar president van de Gildenbondsharmonie was. Alle foto's zijn te bewonderen op de beeldbank. Een week later stuurde Francine van der Veer een foto waarop haar vader te zien is. Haar vader, Jan van der Meijden (1924-1997) was melkboer in Baxtel tot 1955. Op bovenstaande foto rijdt hij met paard en wagen vanuit de Rozemarijnstraat naar de Markt. De foto werd dus gemaakt voor 1955. De oude huizen aan de rechterkant van de straat staan er nog. Maar voor het pand waar nu bar Becoloth gevestigd is staat een grote veranda, die bijna tot aan de andere kant van de straat reikt. Zijn er heemkundeleden, die zich dit nog kunnen herinneren?